

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 56 /20
Luxemburg, 7 mai 2020

Hotărârea în cauza C-641/18
LG și alții/Rina SpA și Ente Registro Italiano Navale

Victimele naufragiului unei nave care arborează pavilionul panamez pot sesiza instanțele italiene cu o acțiune în răspundere împotriva organismelor italiene care au clasificat și au certificat această navă

Aceste organisme nu ar putea invoca imunitatea de jurisdicție decât în măsura în care activitățile lor ar fi fost expresia puterii publice a statului panamez

În Hotărârea Rina (C-641/18), pronunțată la 7 mai 2020, Curtea a statuat, în primul rând, că o **acțiune în despăgubire formulată împotriva unor persoane juridice de drept privat care exercită o activitate de clasificare și de certificare a navelor în numele și prin delegare din partea unui stat terț intră în sfera noțiunii de „materie civilă și comercială”, în sensul articolului 1 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001¹ (denumit în continuare „Regulamentul Bruxelles I”)** și, în consecință, în domeniul de aplicare al acestui regulament, **din moment ce această activitate nu este exercitată în temeiul unor prerogative de putere publică, în sensul dreptului Uniunii.** În al doilea rând, aceasta a arătat că principiul de drept internațional cutumiar privind imunitatea de jurisdicție nu se opune exercitării de către instanța națională sesizată a competenței judiciare prevăzute de regulamentul menționat într-un litigiu referitor la o astfel de acțiune, atunci când această instanță constată că astfel de organisme nu au recurs la prerogativele de putere publică în sensul dreptului internațional.

În anul 2006, nava *Al Salam Boccaccio'98*, care arborează pavilionul Republicii Panama, a naufragiat în Marea Roșie, făcând mai mult de 1 000 de victime. Membri ai familiilor victimelor și pasageri care au supraviețuit naufragiului au sesizat Tribunale di Genova (Tribunalul din Genova, Italia) cu o acțiune împotriva Rina SpA și Ente Registro Italiano Navale (denumite în continuare, împreună, „societățile Rina”), și anume societățile care au efectuat operațiunile de clasificare și de certificare a navei naufragiate și al căror sediu social se găsește la Genova. Reclamantii solicitau repararea prejudiciilor patrimoniale și nepatrimoniale care decurg din eventuala răspundere civilă a societăților Rina, susținând că operațiunile respective se aflau la originea naufragiului. Societățile Rina au invocat necompetența instanței sesizate, invocând principiul imunității de jurisdicție, întrucât operațiunile de clasificare și de certificare pe care le-au întreprins au fost efectuate prin delegare din partea Republicii Panama și, în consecință, constituie o manifestare a prerogativelor suverane ale statului delegant. Instanța sesizată, ridicând problema competenței instanțelor italiene, a adresat o întrebare preliminară.

În primul rând, Curtea a abordat interpretarea noțiunii de „materie civilă și comercială”, în sensul articolului 1 alineatul (1) din Regulamentul Bruxelles I, în raport cu activitățile de clasificare și de certificare a navelor desfășurate de societățile Rina prin delegare și în numele Republicii Panama, pentru a stabili dacă instanțele italiene sunt competente în temeiul articolului 2 alineatul (1) din acest regulament². Curtea a amintit mai întâi că, deși anumite litigii dintre o autoritate publică și o persoană de drept privat pot intra în domeniul de aplicare al Regulamentului Bruxelles I atunci când acțiunea în justiție privește acte îndeplinite fără angajarea puterii publice (*iure*

¹ Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p.74). Această dispoziție prevede printre altele că regulamentul menționat se aplică în materie civilă și comercială.

² În temeiul acestei dispoziții, persoanele domiciliat pe teritoriul unui stat membru sunt acționate în justiție, indiferent de naționalitatea lor, în fața instanțelor respectivului stat membru.

gestionis), situația este diferită atunci când autoritatea publică acționează în exercitarea puterii publice (*iure imperii*). În această privință, Curtea a arătat că este lipsit de relevanță faptul că anumite activități au fost exercitate prin delegare din partea unui stat: astfel, simplul fapt că anumite competențe sunt delegate printr-un act de putere publică nu înseamnă că aceste competențe sunt exercitate *iure imperii*. Situația este aceeași în ceea ce privește faptul că operațiunile în cauză au fost realizate în numele și în interesul Republicii Panama, din moment ce faptul de a acționa în numele statului nu implică întotdeauna exercitarea puterii publice. În plus, faptul că anumite activități au o finalitate publică nu constituie, în sine, un element suficient pentru a califica aceste activități ca fiind îndeplinite *iure imperii*. Curtea a subliniat astfel că **pentru a stabili dacă operațiunile în discuție în litigiul principal au fost realizate în exercitarea puterii publice, criteriul relevant este recurgerea la puteri exorbitante în raport cu normele aplicabile în relațiile dintre particulari.**

În această privință, Curtea a arătat că operațiunile de clasificare și de certificare realizate de societățile Rina constau numai în stabilirea faptului că nava examinată îndeplinea cerințele prevăzute de dispozițiile legislative aplicabile și, în caz afirmativ, în eliberarea certificatelor corespunzătoare. În ceea ce privește interpretarea și alegerea cerințelor tehnice aplicabile, acestea erau rezervate autorităților Republicii Panama. Desigur, verificarea navei de către o societate de clasificare și de certificare poate conduce, dacă este cazul, la revocarea certificatului din cauza neconformității sale cu aceste cerințe. Cu toate acestea, o astfel de revocare nu rezultă din puterea de decizie a societăților menționate, care acționează într-un cadru normativ definit în prealabil. În cazul în care, în urma revocării unui certificat, o navă nu mai poate naviga, acest lucru este din cauza sancțiunii impuse prin lege. În consecință, Curtea a concluzionat că **sub rezerva verificărilor pe care trebuie să le efectueze instanța de trimitere, operațiunile de clasificare și de certificare realizate de societățile Rina nu pot fi considerate ca fiind îndeplinite în exercitarea prerogativelor de putere publică în sensul dreptului Uniunii.**

În al doilea rând, Curtea a examinat eventuala incidență, în vederea aplicabilității Regulamentului Bruxelles I, a excepției întemeiate pe principiul de drept internațional cutumiar privind imunitatea de jurisdicție. Curtea a arătat că a statuat deja că în stadiul actual al practicii internaționale, **imunitatea de jurisdicție a statelor nu are valoare absolută**, ci este recunoscută în general atunci când litigiul privește acte de suveranitate îndeplinite *iure imperii*. În schimb, aceasta **poate fi exclusă în cazul în care acțiunea în justiție privește acte care nu țin de puterea publică**. Imunitatea de jurisdicție a organismelor de drept privat, precum societățile Rina, nu este recunoscută în general în ceea ce privește operațiunile de clasificare și de certificare a navelor, atunci când acestea nu au fost îndeplinite *iure imperii* în sensul dreptului internațional. În consecință, Curtea a concluzionat că principiul menționat nu se opune aplicării Regulamentului Bruxelles I într-un litigiu precum cel principal, atunci când instanța sesizată constată că organismele de clasificare și de certificare în cauză nu au recurs la prerogativele de putere publică, în sensul dreptului internațional.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Este de competența instanței naționale să soluționeze cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293